

Historisch
Kenniscentrum
Harderwijk

Stichting Historisch Kenniscentrum Harderwijk

BELEIDSPLAN 2019-2023

(Definitief)

Harderwijk
Maart 2020

www.hkharderwijk.nl

info@hkharderwijk.nl

KvK nr. 71783857

RSIN: 858847991

IBAN: NL35 RABO 0332 0989 07

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Historie	4
2.1 De aanleiding	4
2.2 De uitwerking van het initiatief	4
2.3 De fysieke locatie	4
3. Stichting Historisch Kenniscentrum Harderwijk	6
3.1 De Stichting	6
3.2 De doelstellingen	6
3.3 Het bestuur	7
3.4 De bibliotheek	7
3.5 De financiën	7
3.5 De publiciteit	8
4. Toekomstvisie	9
4.1 Faciliteiten in de bibliotheek	9
4.2 Project kadastrale kaarten	9
4.3 Contactenleggen met het onderwijs	9
4.4 Publicaties, waaronder Harderwijkreeks	10
4.5 Public Relations	10

Bijlagen

Bijlage 1: Samenwerkende partijen	11
Bijlage 2: Collecties en archieven samenwerkende partijen	12
Bijlage 3: Verwerving van archiefmateriaal	13

1. INLEIDING

Voor u ligt het beleidsplan 2019-2023 van Stichting Historisch Kenniscentrum Harderwijk, hierna af te korten tot HKH. De doelstelling van de stichting is het levend houden van de Harderwijker geschiedenis en het bieden van een platform voor geïnteresseerden.

De stichting is een samenwerkingsverband van drie organisaties die zich bezig houden met de geschiedenis van Harderwijk (zie Bijlage 1). Het HKH heeft een eigen ruimte, waar de boeken van de bibliotheken van het Stadsmuseum Harderwijk, de Historische Vereniging Herderwich en het Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe zijn in te zien (zie Bijlage 2).

Dit beleidsplan is het eerste beleidsplan van het HKH en heeft het doel de werkzaamheden te professionaliseren en de doelstellingen verder uit te dragen.

2. HISTORIE

2.1. Het initiatief

Documentatie over de Harderwijker geschiedenis was verspreid over organisaties als het Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe, het Stadsmuseum Harderwijk, de Oudheidkundige Vereniging Herderewich en de Bibliotheek. In een overleg met bestuursleden van het Stadsmuseum en van Herderewich is de wens – die al langer leefde – uitgesproken om te komen tot het centraliseren van kennis en van documenten, zowel fysiek als digitaal, op één goed toegankelijke locatie, met ruime openingstijden en bemenst door deskundige vrijwilligers. Martijn Pijnenburg, bestuurslid van de vereniging Herderewich, schreef een startnotitie, die diende als basis voor de uitwerking van het initiatief.

Een fysieke plek voor het HKH zou het mogelijk maken de publieksfunctie van de huidige aanbieders van historische documentatie in Harderwijk te centraliseren.

2.2. De uitwerking van het initiatief

Op 22 juli 2015 is een werkgroep gevormd en een eerste bijeenkomst geweest om te spreken over de oprichting van een HKH. Bij deze bijeenkomst waren aanwezig: Liek Mulder (Stadsmuseum), Matty Moggré en John Wetzels (Herderewich) en Ed van der Heijden.

In de maanden daarna zijn gesprekken gevoerd met Gert van Noort (wethouder van Cultuur), Jan Hoogenberg (directeur van de Bibliotheek), Hajo de Roo (streekarchivaris van het Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe) en Jeroen de Jong (wethouder Archiefwezen). In deze gesprekken is afgetast of het initiatief kon rekenen op medewerking van de betrokken organisaties. Allen waren positief over het initiatief.

Vervolgens is de eerder opgestelde Startnotitie verder uitgewerkt. Deze notitie is besproken in het Platform Historisch Harderwijk, een overlegplatform voor verenigingen/organisaties die te maken hebben met historie van Harderwijk. Ook de besturen van het Stadsmuseum Harderwijk en van de Historische Vereniging Herderewich hebben de Startnotitie besproken en positief gereageerd.

Om de voorgestelde samenwerking tussen de verschillende partijen te bekrachtigen is op 18 december 2015 in de Vischpoort een Intentieverklaring getekend door vertegenwoordigers van Herderewich, het Stadsmuseum en het Platform Historisch Harderwijk

2.3. De fysieke locatie

De verbouwing van het stadhuis in Harderwijk in 2016/2017 en de daaraan gekoppelde verhuizing van de bibliotheek naar het Huis van de Stad en de aanpak van de archiefruimten van het Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe bood een kans ook het HKH in het vernieuwde Huis van de Stad te situeren. Als positief effect kon daarbij worden aangemerkt dat ook de publieksfunctie van het Streekarchivariaat versterkt zou worden.

Na veel overleg met de gemeente Harderwijk, is voor het HKH een ruimte ter beschikking gesteld in de directe nabijheid van het Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe. In deze ruimte zijn de bibliotheken van Herderewich en het Stadsmuseum ondergebracht en samen met de boeken van het Streekarchivariaat tot één bibliotheek geïntegreerd. De boeken kunnen daar worden ingezien.

Om de bekendheid van het HKH en het Streekarchivariaat te vergroten is in de hal van het Huis van de Stad, nabij de ingang van de bibliotheek, een informatiebord toegezegd, dat verwijst naar de fysieke plaats van het HKH. Verder is hier ook een touchscreen geplaatst, dat gevuld kan worden met historische informatie over Harderwijk.

De verbouwing van het stadhuis van Harderwijk was in september 2017 gereed.

De ingebruikname van de vernieuwde archiefruimte van het Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe heeft echter enige vertraging opgelopen. Dit had tot gevolg dat de openstelling van het streekarchief en het HKH op een latere datum moest geschieden.

Het HKH is op 15 juni 2018 geopend, tegelijk met het Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe.

3. Stichting Historisch Kenniscentrum Harderwijk

3.1 De stichting

Het initiatief is herkenbaar onder de naam *Stichting Historisch Kenniscentrum Harderwijk*.

De stichtingsakte is getekend op 31 mei 2018.

Vanuit het HKH kan ondersteuning worden geboden aan mensen die onderzoek willen doen naar (onderdelen van) de historie van Harderwijk.

3.2 De doelstellingen

De Stichting HKH heeft tot doel het levend houden van de Harderwijker geschiedenis en wil daartoe een platform bieden voor geïnteresseerden. De stichting wil daarvoor alle verdere handelingen verrichten die met bovenstaande in de ruimste zin verband houden en daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

De Stichting HKH tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door:

- documentatie over de geschiedenis van Harderwijk, zowel fysiek als digitaal, te verzamelen op één goed toegankelijke locatie;
- het uitwisselen van kennis en het opbouwen van een overzicht van alle bronnen over de geschiedenis van Harderwijk;
- het toegankelijk maken van historisch materiaal, onder meer door het inventariseren van bronnen;
- het stimuleren van bedrijven, organisaties en particulieren tot het overhandigen van hun archieven aan het Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe (bijlage 3);
- het zijn van een vraagbaak op het gebied van historisch Harderwijk;
- het verlagen van de drempel voor het doen van zelfstandig historisch en genealogisch onderzoek in Harderwijk;
- het behouden en verbreiden van de kennis over de Harderwijker geschiedenis door – onder andere – mee te werken aan en/of zelfstandig verzorgen van publicaties over de Harderwijker geschiedenis;
- het stimuleren van wetenschappelijk onderzoek naar de geschiedenis van Harderwijk;
- het ondersteunen van studenten en scholieren die onderzoek doen naar de Harderwijker geschiedenis;
- het ondersteunen van docenten bij onderwijs(projecten) over de Harderwijker geschiedenis;
- het begeleiden van (cultuur)toeristen die zich interesseren in de Harderwijker geschiedenis;
- het verzorgen van en/of assisteren bij exposities over de geschiedenis van Harderwijk;
- het leggen, dan wel onderhouden, van contacten met andere kenniscentra in Nederland;
- het voorkomen dat historische organisaties dubbele collecties opbouwen;
- het samenwerken en het verlenen van diensten bij historische activiteiten, bijvoorbeeld door het leveren van expertise, mondeling, schriftelijk of digitaal;

- een plaats te zijn waar geïnteresseerden in de Harderwijker geschiedenis elkaar ontmoeten en stimuleren; een soort ‘broedplaats’ waar ideeën uitgewisseld en uitgewerkt kunnen worden.

3.3 Het bestuur

De oprichters van de Stichting HKH zijn:

Ed van der Heijden	voorzitter	
Matty Moggré	secretaris	(Herderewich)
John Wetzels	penningmeester	(Herderewich)
Leen Karssen	bibliothecaris	(Herderewich)
Liek Mulder	lid	(Stadsmuseum Harderwijk)

Adviserend lid van het HKH is:

Rudolf Bosch (Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe)

In het bestuur zijn de samenwerkende partijen (Historische Vereniging Herderewich, Stadsmuseum Harderwijk en Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe) vertegenwoordigd. In het oprichtingsstatuut is weergegeven op welke wijze die partijen worden vertegenwoordigd.

De bestuurders ontvangen voor hun werkzaamheden geen beloning, maar kunnen wel een tegemoetkoming krijgen voor de werkelijk gemaakte kosten ten behoeve van het werk voor de stichting.

3.4 De bibliotheek

De ruimte van het HKH naast het Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe in het gemeentehuis van Harderwijk fungeert als bibliotheek van het HKH. Hier zijn de bibliotheken van Herderewich en het Stadsmuseum geïntegreerd en in te zien door belangstellenden.

De openingstijden van het HKH zijn in principe gelijk aan die van het Streekarchivariaat.

Een van de bestuursleden is bibliothecaris. De bibliothecaris draagt zorg voor de lopende zaken in het HKH en is vraagbaak voor de vrijwilligers, die het HKH tijdens de openingsuren bemensen.

Tijdens de openingsuren van het HKH zijn er vrijwilligers aanwezig om de bezoekers te ondersteunen.

3.5 De vrijwilligers

De belangrijkste groep personen binnen het HKH bestaat uit vrijwilligers. Ze zijn de spil in de organisatie. De bereikbaarheid van het HKH is ondenkbaar zonder de inzet van vrijwilligers. Het HKH vindt het belangrijk de vrijwilligers een goede ondersteuning en begeleiding te geven. Eén van de bestuursleden, de bibliothecaris, heeft het begeleiden en ondersteunen van de vrijwilligers in het takenpakket.

De dagelijkse contacten van het HKH met bezoekers worden gedaan door vrijwilligers. Deze personen dienen dus enige historische kennis te hebben van Harderwijk en kennis met betrekking tot de werking van de bibliotheek.

Het HKH stelt zich als doel goede randvoorwaarden te creëren in de vorm van duidelijke afspraken, toerusting en bijeenkomsten.

3.6 De financiën

Ten behoeve van de exploitatie voor bijvoorbeeld de website, aanschaf van nieuwe boeken en het verder inrichten van de bibliotheek is een beperkt budget nodig. Hiervoor krijgt het HKH van de samenwerkende partijen een bescheiden jaarlijkse bijdrage.

Voor kosten die in de toekomst moeten worden gemaakt voor grotere projecten, zullen subsidies worden aangevraagd.

Het is de ambitie om een ANBI-status aan te vragen, zodat ook particulieren donateur kunnen worden van het HKH.

Dit beleidsplan is bedoeld om bij te dragen aan de bereidheid van bedrijven en organisaties om eenmalig of structureel het werk van onze stichting te ondersteunen.

3.7 De publiciteit

Om het HKH meer bekendheid te geven zijn de volgende acties ondernomen of zullen in gang worden gezet:

- onderhoud van de website;
- het realiseren van een goede inrichting van het informatiepunt in de hal van het Huis van de Stad;
- het drukken van flyers met informatie over het HKH;
- het organiseren van activiteiten, die in de plaatselijke media kunnen worden opgenomen, zoals bijvoorbeeld publiciteit bij de overdracht van archieven aan het HKH.

4. TOEKOMSTVISIE

Algemeen kan worden gesteld dat het HKH de samenwerking tussen de samenwerkende organisaties (Herderewich, Stadsmuseum en Streekarchivariaat) wil bevorderen en verdiepen.

In de komende jaren wil de Stichting HKH de volgende zaken in gang zetten of verder uitbouwen:

- Faciliteiten in de bibliotheek;
- Project kadastrale kaarten;
- Contacten leggen met het onderwijs;
- Uitgeven van publicaties, onder andere de voortzetting van de Harderwijkreeks
- Public Relations

Hieronder worden bovengenoemde aspecten nader toegelicht.

4.1 Faciliteiten in de bibliotheek

De ambitie van het bestuur van het HKH is dat de bibliotheek van het HKH gaat functioneren als een centrale studiezaal voor historisch onderzoek in Harderwijk.

In deze bibliotheek is veel gedrukte informatie aanwezig over de geschiedenis van Harderwijk, die kan worden geraadpleegd.

Er wordt aan gewerkt de volgende faciliteiten verder te professionaliseren:

- Toegang tot het internet (wifi);
- Goede computerfaciliteiten voor het raadplegen van digitale informatie (computer, kopieerapparatuur, printer, scanner);
- Digitaliseren van bronnen.

4.2 Project kadastrale kaarten

Er is inmiddels veel historische informatie gedigitaliseerd over de gegevens die kunnen worden toegevoegd aan kadastrale kaarten. Te denken valt daarbij aan bewoners en eigenaren van vastgoed in de binnenstad.

Het HKH heeft de ambitie dat deze gegevens via internet beschikbaar komen voor iedereen.

Om dit project te starten is zeer nauw overleg met het Streekarchivariaat nodig. Ook tijdens de uitvoering moet nauw worden samengewerkt.

4.3. Contacten leggen met het onderwijs

Om scholieren en docenten attent te maken op de mogelijkheden van het doen van onderzoek naar de geschiedenis van Harderwijk zal contact worden opgenomen met de docenten die verantwoordelijk zijn voor de profielwerkstukken op de middelbare scholen in de omgeving.

4.4. Publicaties, waaronder Harderwijkreeks

Het Stadsmuseum geeft De Harderwijk Reeks uit. De Reeks bevat boeken over speciale onderwerpen uit de Harderwijkse geschiedenis. Er wordt over gedacht deze reeks onder te brengen bij het HKH.

4.5. Public Relations

Het HKH wil bereiken dat de bewoners van, in eerste instantie Harderwijk, weten dat het HKH bestaat en geïnformeerd zijn over activiteiten, die worden gerealiseerd en ontwikkeld. Ook eventuele sponsors zullen op de hoogte moeten zijn van onze stichting.

Dat willen we bereiken door middel van:

- informatieverspreiding via de pers;
- flyers;
- de infohoek in de hal van het Huis van de Stad;
- de website.

Verder wil het HKH naamsbekendheid krijgen en uitbreiden bij alle organisaties die zich bezig houden met de historie van Harderwijk, zoals bijvoorbeeld de stadsgidsen.

Bijlage 1: Samenwerkende partijen

De organisaties die samenwerken in het HKH zijn:

Historische Vereniging Herderewich

Schapenhoek 9 (Vischpoort)
3841 BM Harderwijk
www.herderewich.nl
info@herderewich.nl

Stadsmuseum Harderwijk

Donkerstraat 4
3841 CC Harderwijk
www.stadsmuseum-harderwijk.nl
info@herderewich.nl

Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe

Hoofdvestiging
Postbus 70
8080 AB Elburg
www.streekarchivariaat.nl
info@streekarchivariaat.nl

Het Streekarchivariaat heeft 5 vestigingen, namelijk in Elburg (hoofdvestiging), Ermelo, Harderwijk, Nunspeet en Oldebroek

Bijlage 2: Collecties en archieven samenwerkende organisaties

Overzicht van collecties en archieven

Organisatie	Aard
Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe	Bronnen voor historisch en genealogisch onderzoek. Originele bronnen (w.o. stadsbestuur, notariaat, kerkarchieven, burgerlijke stand), krantenarchief, beeldbank, bibliotheek, documentatie.
Stadsmuseum Harderwijk	Bronnen voor historisch en archeologisch onderzoek. Originele bronnen, beeldbank, bibliotheek, documentatie.
Historische Vereniging Herderewich	Bibliotheek en documentatie, met enkele originele stukken overgedragen uit nalatenschappen of privécollecties. Bronbewerkingen Streekarchivariaat.
Organisaties (kerken, scholen, verenigingen)	Eigen archief, bibliotheek of collectie. Het beheer is doorgaans ondermaats.
Bedrijven	Bedrijfsarchieven zoals van het Dolfinarium.
Privépersonen	Eigen archief, bibliotheek of collectie. Resultaten van eigen onderzoek. Denk bijvoorbeeld aan prominente Harderwijkers, leden van oude Harderwijker families of actieve leden van Herderewich.

Bijlage 3: Verwerving van archiefmateriaal

Aanbieders van historisch bronnenmateriaal (uit eigendom of nalatenschap) weten vaak niet waar dit het beste kan worden aangeboden: archief, museum of Herderewich. Door het oprichten van het HKH lost dit probleem zich op. Daardoor kunnen vaak unieke bronnen behouden blijven voor de toekomst. Een HKH dient zich ook actief toe te leggen op het behoud van Harderwijks erfgoed in de vorm van documentatie. Zie onderstaande opsomming, die afkomstig is uit de bijlage bij de Startnotitie.

Hieronder staat de inhoud van een bijdrage van Martijn Pijnenburg:

- In mijn ogen kunnen we een hoop winnen met het verwerven van historisch bronnenmateriaal. Zelf heb ik het archief van de Rooms-Katholieke parochie (circa 1800 tot heden) al jaren in beheer, en heb er inmiddels een hoop van gezien en gedocumenteerd. Die documentatie zou zo 1-op-1 over kunnen van het parochiearchief naar het HKH. Wat zit er dan in? Bronbewerkingen (transcripties parochiearchief), informatie over pastoors, genealogische informatie met betrekking tot R.K. families, informatie over R.K. Harderwijkers plus vermeldingen van hen in andere archiefinstellingen, scans van afbeeldingen, enz.
- Bij kerken kun je veel informatie halen. Er wordt ontzettend veel gedocumenteerd, en volgens mij berust lang niet alles bij het Streekarchivariaat. Hetzelfde geldt voor de verenigingen in de stad. Denk alleen al aan de sport- en muziekverenigingen. Bij secretarissen van de verschillende verenigingen zal nog een hoop materiaal liggen. Om maar niet te denken aan alles wat al verloren is gegaan. Beheer is logischerwijs vaak slecht.
- Ook bij scholen zouden we in de toekomst eens kunnen informeren. Of de (voormalige) ziekenhuizen. Zowel via het parochiearchief als via Herderewich is nu al een aardig Pius-archief aan het ontstaan, en dan is er nog geen moeite gedaan om bij Harderwijkers documentatie of beeldmateriaal op te halen.
- En dan de collecties die binnen families rondgaan. Stapels fotoalbums die vererven, en waarvan niemand weet wie of wat erop staat. Al vaker gehoord dat zulk soort spullen bij het overlijden met de vuilniswagen worden afgevoerd. Afgelopen jaar al een voorbeeld van iemand die haar foto's en mappen met geboortekaarten uit Harderwijk aan zowel Stadsmuseum als Streekarchivariaat had aangeboden, voordat ze bij Herderewich aankwam. Wij (Herderewich) hebben ze aangenomen, omdat het woord Pius viel. Verwerving moet een belangrijke taak worden van het HKH. Om een balletje op te gooien: er is volgens mij bij zowel Stadsmuseum als Streekarchivariaat geen volledig archief van de familie Den Herder, van Henk Schiffmacher Sr., de burgemeesters Kempers, Numan, Van Boeijen, van Karel Mars of Vilmos Huszár.
- Geschiedenis leeft. Niet alleen bij actieve leden van Herderewich, maar omdat het om stadsgeschiedenis gaat juist ook bij de 'gewone' Harderwijker. Wanneer een foto van een familielid of oude buurman voorbij komt, wordt er spontaan gereageerd en informatie opgehoest. Het verklaart het succes van de Facebook-pagina "Herinner je je Harderwijk",

waar al zo'n 5.000 mensen op zijn geabonneerd. We zouden eens met de beheerder kunnen gaan praten, die overigens al goed contact heeft met het Stadsmuseum.

- Je zou verwerven met de inwoners van de stad samen kunnen inrichten. In Rotterdam is er een spreekuur (www.stadsarchief.rotterdam.nl/informatie-beheren/aanbieden-archiefmateriaal) ingericht, en ook op andere plekken is dit al eens themagericht gedaan (bijvoorbeeld met zaken uit de Tweede Wereldoorlog).